

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Бабича Максима Олександровича за темою **«Удосконалення фізичної
підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами
спортивного орієнтування»**, поданої з метою присудження йому наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт галузі
знань 01 Освіта/Педагогіка

Дисертація Бабича Максима Олександровича на тему «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування» є актуальною завершеною самостійною науковою кваліфікаційною працею, яка має теоретичне та практичне значення та в цілому відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та Наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), й може бути рекомендованою до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Актуальність обраної теми

Збройна агресія росії та воєнні дії на території України вимагають від військовослужбовців високого рівня фізичної, професійної підготовки, особливо у спеціалізованих сферах, таких як артилерійська розвідка. Аналіз досвіду ведення бойових дій на території України доводить, що зміст фізичної підготовки має визначатися особливостями професійної діяльності військових підрозділів, бути не складним для організації та проведення, не вимагати залучення значних матеріальних засобів та обладнання. Бойові завдання особового складу артилерійських розвідувальних підрозділів передбачають різноманітні за фізичним навантаженням, нервовим напруженням завдання, які виконуються, незалежно від погодних умов, місцевості і часу; вони

забезпечують постійну взаємодію та підтримку загальновійськових частин і підрозділів за допомогою ракетних ударів та артилерійського вогню.

Навчально-бойова діяльність військовослужбовців артилерійських розвідувальних підрозділів за обсягом, інтенсивністю та психоемоційним напруженням не досягає рівня бойових операцій. Рівень фізичної підготовленості, повсякденна рухова активність під час військової служби недостатні для успішного виконання професійних обов'язків військовослужбовцями як у навчально-бойових, так і в бойових умовах. Фахівці (Воронцов О., Романчук С.), стверджують, що засоби загальної фізичної підготовки, спрямовані на розвиток основних фізичних якостей, не дозволяють достовірно вдосконалювати показники бойової готовності військовослужбовців. Більшість вчених (Тимошенко Р., Одеров А., Романчук С., Климович В., Скалий А., Небожук О.) доводять, що для ефективного формування готовності військовослужбовців для виконання завдань за призначенням необхідно застосовувати фізичні вправи, які подібні за навантаженням та динамікою рухів до їх професійних дій.

У чинних програмах підготовки курсантів військових закладів вищої освіти (ВЗВО), які готують фахівців артилерійських розвідувальних підрозділів заняття з фізичної підготовки сплановані за розділами та не мають спеціальної спрямованості, що не повною мірою дозволяє підготувати військовослужбовців до виконання завдань за призначенням. Тому важливими і актуальними стають питання формування готовності військовослужбовців артилерійських розвідувальних підрозділів до виконання завдань за призначенням та вдосконалення змісту фізичної підготовки, враховуючи особливості фізичного та психологічного навантаження їхньої професійної діяльності. У зв'язку з цим актуально провести дослідження та впровадити в систему фізичної підготовки нові, спеціалізовані заняття, спрямовані на комплексне формування не лише загальних, а й спеціальних фізичних якостей розвідника.

Дисертаційну роботу виконано на підставі плану наукової та науково-технічної діяльності Міністерства оборони України на 2020-2025 р. за темою науково-дослідної роботи “Удосконалення навчальних програм з фізичної

підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів”, шифр – “Удосконалення-ФП” (номер державної реєстрації 0123U102834) та організаційні вказівки з планування наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України на 2024 рік, затверджені начальником Генерального штабу Збройних Сил України 19.07.2023 № 59440/С за темою науково-дослідної роботи “Удосконалення організації фізичної підготовки військовослужбовців ВВНЗ (НЦ) з урахуванням особливостей сучасних бойових дій”, шифр – “Спеціалізована-ФП” (номер державної реєстрації 0124U002547).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Отримані в межах представленої дисертаційної роботи наукові результати мають достатній рівень обґрунтованості, яка обумовлена сукупністю вивірених методологічних і теоретичних компонентів. Ступінь достовірності результатів дослідження забезпечується широкою джерельною базою з проблематики дослідження (224 джерел інформації); використанням ґрунтового аналізу документальних матеріалів, законодавчих та нормативних документів України; використанням адекватних методів статистичної обробки результатів; оптимальними розмірами вибірок учасників дослідження та результатами впровадження в практику системи фізичної підготовки ЗС України. У дисертаційному дослідженні розв’язано актуальне науково-прикладне завдання щодо удосконалення організації та змісту фізичної підготовки, яке забезпечує ефективний навчально-тренувальний процес курсантів третього та четвертого курсу навчання у вищих військових навчальних закладах.

Перший розділ роботи присвячено теоретичному аналізу та узагальненню літературних джерел з досліджуваної проблеми. З’ясовано вимоги сучасного бою до фізичної підготовленості військовослужбовців артилерійських розвідувальних підрозділів. Визначено військово-спортивні засоби в системі професійної підготовки курсантів-артилерійських розвідників. Визначено місце спортивного орієнтування у системі фізичної підготовки курсантів

спеціальності артилерійська розвідка в Збройних Силах України та провідних держав світу

У другому розділі розкрито сутність методів дослідження, обраних для розв'язання поставлених завдань, та обґрунтовано їхню доцільність, подано відомості про контингент досліджуваних, викладено етапи організації дослідження. Дослідження проводилися на базі Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного в декілька етапів в період з 2020 по 2024 рр.

У третьому розділі висвітлено результати констатувального експерименту який був спрямований на дослідження: динаміки показників розвитку фізичних якостей та формування рухових навичок курсантів спеціальності артилерійська розвідка, найбільш важливих для військовослужбовців даної спеціальності; рухової активності курсантів-артилерійських розвідників в процесі повсякденної діяльності; фізичних навантажень курсантів, які навчаються за спеціальністю артилерійська розвідка під час спеціальних навчань; динаміки показників функціонального стану курсантів артилерійських розвідників під час навчально-бойової діяльності; дослідження впливу занять спортивним орієнтуванням на показники курсантів з фізичної та професійної підготовленості, функціонального стану.

У четвертому розділі експериментально перевірено ефективність програми фізичної підготовки артилерійських розвідників із застосуванням вправ спортивного орієнтування. обґрунтовано авторську програму фізичної підготовки курсантів - артилерійських розвідників засобами вправ спортивного орієнтування, проведено аналіз вихідних даних курсантів контрольної та експериментальної груп, зроблено аналіз показників фізичної підготовленості курсантів експериментальної та контрольної груп, з'ясована динаміка показників фізичного розвитку, функціональної підготовленості та професійної підготовленості курсантів КГ та ЕГ за час експерименту.

У п'ятому розділі представлено аналіз та узагальнення результатів дослідження.

Висновки містять положення, що відповідають поставленим завданням та доповненні перспективами подальших досліджень у зазначеному науковому напрямі.

Найбільш значущими науковими результатами, що визначають наукову новизну роботи є те, що автором дисертаційного дослідження *уперше* обгрунтована та експериментально реалізована авторська програма фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямована на удосконалення фізичної підготовленості курсантів спеціальності артилерійська розвідка, доведено її ефективність; *уперше* досліджено динаміку рухової активності, характеристику, спрямованість та варіативність чергувань фізичних навантажень під час професійної діяльності особового складу артилерійських підрозділів; *удосконалено* дані щодо організації і проведення прикладної фізичної підготовки з військовослужбовцями конкретних військових підрозділів; *удосконалено* методику застосування вправ військово-прикладних видів спорту під час проведення всіх форм фізичної підготовки у пункті постійної дислокації та польових виходів; *набули подальшого розвитку* наукові знання щодо варіативності впливу фізичних вправ на фізичну підготовленість та організм курсантів; *набули подальшого розвитку* висновки наукових робіт про подальше зниження рівня соматичного здоров'я і фізичної підготовленості молодого поповнення Збройних Сил України;

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробці програми фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямованої на удосконалення фізичної підготовленості курсантів спеціальності артилерійська розвідка під час формування професійної готовності до виконання завдань за призначенням; впровадженні прикладних фізичних вправ у процес фізичної підготовки, які за своєю структурою збігаються з діями курсантів при виконанні професійного обов'язку. Матеріали дисертаційного дослідження використано при формуванні стандартів підготовки фахівців артилерійських розвідувальних підрозділів, підготовці керівників фізичної підготовки у військових підрозділах, при укладенні навчальних програм з навчальної дисципліни «Фізичне виховання, спеціальна

фізична підготовка і спорт» для ВЗВО та фізичної підготовки для навчальних центрів.

Практичний ефект роботи підтверджено актами впровадження до системи фізичної підготовки військовослужбовців ЗСУ, зокрема Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів (акт від 30.05.2024 р.); Військового інституту танкових військ, м. Харків (акт від 02.06.2024 р.); 184 Навчального центру Національної академії сухопутних військ (акт від 09.06.2024 р.); наукової та науково-технічної діяльності Міністерства оборони України на 2020-2025 р. за темою науково-дослідної роботи «Удосконалення навчальних програм з фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів», шифр – «Удосконалення-ФП, замовник начальник Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів (акт від 02.06.2024 р.); науково-дослідної роботи «Удосконалення організації фізичної підготовки військовослужбовців ВВНЗ (НЦ) з урахуванням особливостей сучасних бойових дій» шифр: «Спеціалізована - ФП», замовник начальник Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів (акт від 29.05.2024 р.)

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації

За результатами досліджень опубліковано 19 наукових та навчально-методичних праць, серед яких: 10 статей у наукових фахових виданнях України, 8 статей у збірниках наукових праць та 1 навчально - методичний посібник. Кількість статей, зарахованих за темою дисертації, відповідає вимогам п.8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії». Статті, опубліковані після набрання чинності Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що зараховані

за темою дисертації мають активний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier).

Основні положення дисертаційної роботи оприлюднені на 10 наукових конференціях: «Сучасні аспекти військово-професійної підготовки військовослужбовців в зимових умовах» (Київ, 2023); 2 Міжнародній науково-практичній конференції Актуальні питання науки, освіти та технологій в умовах сучасних викликів (Кременчук, 2023); II Міжнародній науково-практичній інтернет конференції «Future Healthcare: Innovations, Advances and Progress». (Дніпро, 2023); VII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху Євроатлантичної інтеграції України» (Київ 2023); XIV міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми активізації рекреаційно оздоровчої діяльності населення" (Львів, 2024), XXVII та XXVIII наукова конференція "Молода спортивна наука України" (Львів 2023, 2024) на науково-практичних семінарах кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту та Наукового центру Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (2022–2024).

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Бабича Максима Олександровича за темою «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування» (наукові керівники – доктор педагогічних наук, доцент Мандюк Андрій Богданович, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Одеров Артур Михайлович), є закінченою науковою роботою, яка містить нове вирішення науково-прикладного завдання щодо удосконалення організації та змісту фізичної підготовки, яке забезпечує ефективний навчально-тренувальний процес курсантів спеціальності артилерійська розвідка за допомогою засобів спортивного орієнтування. За

оформленням і структурою дисертаційна робота відповідає основним вимогам, представленим до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Згідно Акту метрологічної експертизи, перевірки первинної документації та матеріалів академічної доброчесності порушень академічної доброчесності не виявлено.

Публічна презентація дисертації Бабича М.О. відбулася 01.07.2024 р. на кафедрі теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

ВИСНОВОК. Розглянувши дисертацію Бабича Максима Олександровича за темою «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування», наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у наукових публікаціях, опублікованих із співавторами, а також за результатами публічної презентації, вважаємо, що робота є актуальною завершеною самостійною науковою кваліфікаційною працею, яка має теоретичне та практичне значення та в цілому відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та Наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), та може бути рекомендована до офіційного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча

Завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор

І.Р. Боднар

оформленням і структурою дисертаційна робота відповідає основним вимогам, представленим до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Згідно Акту метрологічної експертизи, перевірки первинної документації та матеріалів академічної доброчесності порушень академічної доброчесності не виявлено.

Публічна презентація дисертації Бабича М.О. відбулася 01.07.2024 р. на кафедрі теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

ВИСНОВОК. Розглянувши дисертацію Бабича Максима Олександровича за темою «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування», наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у наукових публікаціях, опублікованих із співавторами, а також за результатами публічної презентації, вважаємо, що робота є актуальною завершеною самостійною науковою кваліфікаційною працею, яка має теоретичне та практичне значення та в цілому відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та Наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), та може бути рекомендована до офіційного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча

Завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор

13.08.2024

І.Р. Боднар

